

Jaarplan VR0M-Inspectie 2008

Jaarplan VROM-Inspectie 2008

Voorwoord

Van regionaal georganiseerd naar landelijk gestuurd

Hoewel er in 2007 minder incidenten waren dan in 2006, was het voor de VROM-Inspectie bepaald geen rustiger jaar. Het nieuwe kabinet, de personele taakstelling en de samenwerking met de andere toezichthouders – waaronder de Arbeidsinspectie, de Inspectie Verkeer en Waterstaat en de Voedsel en Waren Autoriteit – vroegen veel extra inzet. Het is ons gelukt de personele taakstelling in te vullen. Het boeken van winst door samenwerking met andere partijen moet de komende jaren gebeuren.

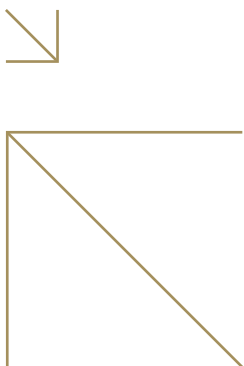
In 2008 zullen we inzetten op een betere aansluiting tussen inspectie en beleid, zodat de VROM-Inspectie meer aangestuurd wordt door de politiek en de beleidsdirecties. En zodat men omgekeerd bij 'beleid' ook meer doet met onze bevindingen uit de handhaving. Onze onafhankelijke positie en onafhankelijk oordeel blijven daarbij uiteraard overeind staan. Ontvlechten en verbinden noemen we het ook wel: de rollen van beleid, uitvoering en toezicht scherp scheiden, maar vervolgens wel zakelijk met elkaar verbinden.

Nu we uitgaan van een scherpere rolverdeling, gaan we ons ook nadrukkelijker profi-

leren als een inspectiedienst. We blijven wel gebruikmaken van onze mix aan interventies van *compliance assistance* tot en met opsporing, maar we gaan sneller handhavend optreden wanneer dingen niet deugen. Dan zullen we ook doorpakken en niet aarzelen om stevigere instrumenten in te zetten: een proces-verbaal, een bestuurlijke aanwijzing, het intrekken van de vergunning. Dus niet alleen zeggen: zorg dat u het op orde heeft en hoe kunnen we daarmee helpen? Maar ook: als er niets verbetert, dan komt het boekje te voorschijn.

De VROM-Inspectie staat bekend om haar professionaliteit en kwaliteit. Het is belangrijk dat vast te houden. We merken dat bedrijven door de trends van internationalisering en schaalvergroting steeds professioneler worden en steeds vaker gecertificeerde systemen in huis hebben. Dat vraagt om inspecteurs van hoog niveau. Daarom blijven we veel doen aan opleiding en training, waarvoor we speciaal de VROM-Inspectie Academie hebben opgericht.

We gaan ook door met het bundelen van ons toezicht met de andere rijksinspecties. Zodat er vaker één inspecteur namens de gezamenlijke inspecties op pad gaat, die dan ook van de hoed en de rand weet. Behalve met de rijksinspecties zullen we in 2008 ook nau-

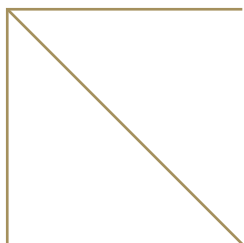
wer gaan samenwerken met provincies en gemeenten. We weten namelijk dat de overheid de reductiedoelstellingen voor bedrijfssectoren niet haalt als andere overheden niet meedoen. Zo wordt de toezichtslast bij de domeinen Afval en Chemie voor een groot deel bepaald door de provincies; bij het domein Nucleair bepaalt het Internationaal Atoom Energie Agentschap voor meer dan de helft de toezichtslast.

In verband met de afspraken over een zakelijker relatie met beleid en landelijke afspraken met andere diensten, staat er een belangrijke verandering voor de deur. Van

een regionaal georganiseerde dienst met centrale ondersteuning worden we een landelijk gestuurde dienst met regionale ondersteuning. Anders gezegd: de autonomie van de regio's wordt minder en de landelijke sturing wordt groter. Minister en staatssecretaris, de nationale ombudsman en de burger willen een dienstverlenende overheid die een hoge kwaliteit levert. We pakken al burgersignalen uit de maatschappij op, maar we moeten ons nog meer afvragen: wijst dit signaal op een bredere trend? Wat zijn de grote lijnen? Speelt dit in andere regio's ook? Is er inderdaad een landelijk probleem, dan pakken we het ook landelijk op. Structurele problemen zetten we op de agenda van de beleidsdirecties.

Zeker nu we veel intensiever gaan werken aan landelijk vastgestelde nalevingsprioriteiten, moeten we scherp kijken naar wat we oppakken. Er liggen immers heldere vragen van beleid en politiek, zoals energiebesparing en het tegengaan van de verrommeling van het landschap. De VROM-Inspectie kan meer inzet plegen voor deze onderwerpen. Ook dat rechtvaardigt landelijke sturing.

We staan voor grote veranderingen, met name op het gebied van de landelijke aansturing. Ik heb er alle vertrouwen in dat we die slag kunnen maken, juist omdat we kwa-

litatief goede mensen in dienst hebben met veel expertise.

Onze missie voor 2008 blijft onveranderd: handhaven in het belang van een duurzame leefomgeving – in het bijzonder voor veiligheid, gezondheid en een goed sociaal leefklimaat.

Harry Paul

Waarnemend inspecteur-generaal VROM-Inspectie

Inhoud

Inleiding	07
De prioriteiten voor 2008:	
1. Wonen voor iedereen	10
2. Mooi Nederland	14
3. Schoon en zuinig	18
3.1. Klimaat en energie	19
3.2. Water en bodem	22
3.3. Stoffen, afval en straling	25
4. Burgers in een veilige duurzame samenleving	32
5. Proactief opereren in de internationale arena	38
6. Vermindering regeldruk: strategie en methodes	40
7. Crisismanagement	44
8. Opsporing	46

Inleiding

De politieke prioriteiten, de Nalevingsstrategie, recente landelijke ontwikkelingen en signalen bepalen welke taken we in 2008 als VI uitvoeren en de manier waarop we dat doen. Tegelijkertijd is 2008 voor ons een overgangsjaar. In 2009 gaan we meer op afstand, in opdracht van beleid en als baten-lastendienst werken – en dat alles met minder mensen. In 2008 moeten we daarvoor een stevige basis leggen.

Politieke focus op samenwerking

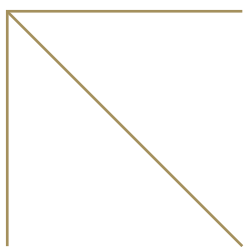
Een belangrijk uitgangspunt van het regeerakkoord is *samenwerking*. Dat begrip sluit goed aan op de bestaande ontwikkeling naar gezamenlijk inspectiewerk dat we – waar zinvol – richten op de notoire niet-nalevers. De uitdaging voor ons werk in 2008 ligt dan ook in ‘resultaatgericht toezicht in samenwerking’. Onder andere via de notitie Strategische Uitvoeringsnotitie Handhaving spitsen we ons werk op deze uitdaging toe. We zullen de notitie, die recent naar de Tweede Kamer is verstuurd, daar waar nodig en mogelijk meteen doorvertalen in de projecten van 2008.

Het nastreven van VROM-beleidsdoelen doet VROM niet alleen. Aangezien het rijk, en dus VROM en de VI het met minder mensen moeten doen, bekijken we in 2008 waar we

in samenwerking met anderen een betere kwaliteit toezicht kunnen realiseren, zo dat de naleving er beter op wordt en de toezichtslast lager. Daarom werken we in het kader van Vernieuwing Toezicht zoveel mogelijk samen met andere rijksinspecties bij gemeenschappelijke doelgroepen. Het is nodig om dit concept uit te breiden naar andere toezichthouders, zoals gemeenten en provincies. Zo'n samenwerking kan ook helpen om de veroorzaker van problemen aan te pakken: probleemgericht toezicht op zijn best.

Burger en bedrijfsleven

En natuurlijk willen we het ook samen doen met de burger en het bedrijfsleven. Dat doen we door bij een aantal projecten burgerparticipatie te overwegen. In 2007 zijn in alle VI-regio's Actie Teams voor Burgerbrieven (ATB's) opgericht. Klachten van burgers over allerlei VROM-zaken handelen we nu op een uniforme manier fatsoenlijk en efficiënt af. Veel aspecten van deze werkwijze zullen in 2008 'VROM-breed' worden. De VROM-brede benadering van burgercorrespondentie betekent een intensieve samenwerking met de VROM-beleidsdirecties. Een goede dienstverlening en een professioneel kwaliteitsproduct komen tegemoet aan de wensen van de VROM-bewindslieden.

Daarbij is het een uitdaging om nog meer dan voorheen trends en grote lijnen te halen uit signalen van de maatschappij.

Centralisering van deze analyse kan hierbij helpen.

Bij individuele bedrijven verminderen we de toezichtslast door samen te werken met andere toezichthouders en aansluiting te zoeken bij de eigen controlesystemen. Door afspraken te maken met branches en koepelorganisaties kunnen we de notoire niet-nalevers achterhalen en voor alle bedrijven een level playing field creëren.

Tenslotte werken we ook samen over de grens. Aan afstemming en uniformering van de handhaving binnen Europa, met name bij grensoverschrijdende activiteiten. En aan beter uitvoerbare en handhaafbare Europese regels.

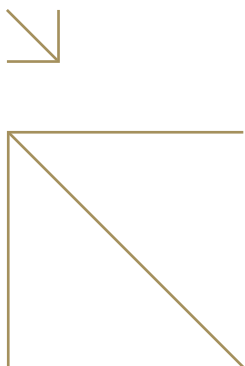
Anders samenwerken in 2008

Provincies en waterschappen worden medeverantwoordelijk voor de frontoffices Afval en Chemie. Daarmee krijgt de VI meer tijd voor het Centrale Loket (facilitering en coördinatie) en verbreding van de doelgroep. Ook zullen we sterker gevolg geven aan de politieke wens om Nederland mooier te maken. Dat gaan we doen door bij de planontwikkeling van provincies, regio's en gemeenten beter toe te zien op de nood-

zaak en inpassing van bedrijventerreinen. We gaan meer aandacht besteden aan de handhaving van rijksbufferzones, Nationale Landschappen en glastuinbouw.

Toezicht: selectief in doelgroepen en onderwerpen

Inspecties blijven ook in 2008 belangrijk. Voorwaarde is wel dat ze gericht zijn, dat we doorpakken en dat we als VI de effecten zichtbaar maken. We gaan de inspecties dus vooral richten op doelgroepen of onderwerpen die niet behoren tot een werkend systeem óf die een werkend systeem, zoals de inzamelstructuur verpakkingen, mogelijk ondermijnen. De stevige aanpak heeft een voorbeeldwerking voor anderen. Zo gaan we van breed systeemtoezicht bij gemeenten terug tot thematische onderwerpen of doelgroepen met onvoldoende naleving. Zulke selectiviteit is ook nodig bij de VI-onderdelen die toezien op bedrijven en branches; daarbij kunnen we aansluiten op kwaliteitszorgsystemen of certificeringssystemen. Door de grote variatie aan doelgroepen en onderwerpen is ieder jaar weer een goede selectie nodig. En er moet ruimte zijn om politieke wensen te vervullen, zoals verpakkingen, emissiehandel, gassing (het bestrijden van ongedierte in scheepsladingen met giftig gas) en legionella.

Met een selectie op onderwerpen en focus op doelgroepen en problemen, kunnen er twee valkuilen optreden. De eerste is dat we onvoldoende investeren in een totaalbeeld, om regelmatig te kunnen bepalen wat de tekorten en de achterblijvers zijn. De tweede valkuil is dat we alleen rapporteren over de dingen die fout gaan.

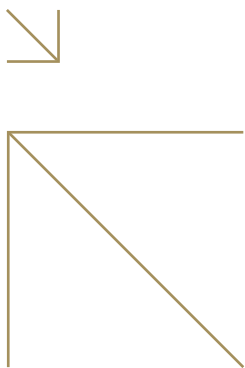
Andere werkwijze in het toezicht

In 2008 starten we geen nieuw VROM-breed organisatietoezicht, wel ronden we af wat we zijn begonnen. Het toezicht richt zich op onderwerpen of doelgroepen die het hoogste rendement opleveren in termen van naleving of risico's. Om te komen tot een andere werkwijze in het toezicht is het volgende nodig:

1. Een verandering van de verhouding: minder een tegenstelling tussen de toezichthouder en de onder toezicht gestelde.
2. Beter inzicht in bestaande controlesystemen bij bedrijven, waarop we kunnen aansluiten om een vermindering van toezichtslast te combineren met een betere naleving.
3. Aangepaste criteria voor plantoetsing.
4. Voorafgaand aan een project bepalen op welke onderwerpen we de doelgroepen onderzoeken en ook rapporteren over de zaken die goed gaan.
5. Invullen van een accountrelatie met branches.
6. Onze kennis en ervaring inzetten om het toezicht door decentrale overheden te versterken. Dit kan door een gezamenlijk instrument te ontwikkelen om de betrouwbaarheid van systemen te toetsen. Voorbeelden zijn audits of methoden waarbij de doelgroep zichzelf toetst.
7. Informatiegestuurd toezicht: een goed werkend systeem van registratie en analyse om vervolgens verantwoorde keuzes te maken in thema's, doelgroepen, prioritering en toezichtsarrangement.
8. Projecten beginnen met een projectbrief die de neerslag van beschikbare gegevens en analyses kort vermeldt, inclusief doelgroep, steekproefbepaling en interventies.
9. Een zakelijke relatie met de beleidsdirecties om de rol van opdrachtnemer goed in te kunnen vullen.

1. PRIORITEIT: WONEN VOOR IEDEREEN

De VROM-Inspectie (VI) werkt op verschillende manieren aan 'wonen voor iedereen'. We stimuleren de aanpak van onrechtmatige bewoning van huurwoningen, vooral door gemeenten te ondersteunen. Signalen van burgers dat ze geen (huur)woning kunnen krijgen, leidden tot het project Analyse Burgersignalen Wonen. Ook belangrijke thema's zijn de huisvesting van statushouders en duurzaam & veilig bouwen.

Huisvesting statushouders: forse taakstelling...

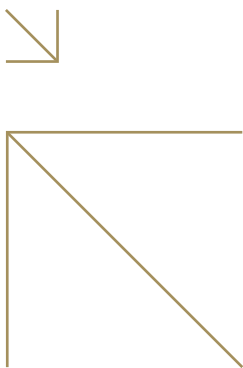
Iedere gemeente moet elk halfjaar een bepaald aantal statushouders – voormalige asielzoekers met een verblijfsvergunning – huisvesten. Provincies en kaderwetgebieden houden daar (eerstelijns) toezicht op; de VI houdt weer toezicht op hen (tweedelijns toezicht). De opgelopen achterstanden van de gemeenten zijn nog niet helemaal weg-gewerkt. Gemeenten hebben vaak last van woningweigeringen en problemen rond identificatie. Verder krijgen ze met de pardonregeling nog een extra opgave van 25.000 tot 30.000 personen.

... de VROM-Inspectie stimuleert en faciliteert

Er is afgesproken dat de huisvestingsopgave door de pardonregeling voor eind 2009 klaar is. Daarom zal de VI in 2008 vooral stimuleren en faciliteren naast het beoordelen van de voortgang. Na dat eerste jaar bespreekt de VI de beoordelingen met de minister. Wij gaan er specifiek op letten dat de 'normale' en de 'generaal pardon' taakstellingen elkaar niet in de wielen gaan rijden. Ook gaan we toezichtverslagen beoordelen. Uiteindelijk kunnen we dan advies uitbrengen aan de minister en waar mogelijk *compliance assistance* toepassen: informatie en ondersteuning geven zodat gemeenten de afspraken kunnen naleven. Dat komt tot uiting in contacten met toezichthouders en de centrale belanghebbenden.

Veilig bouwen: niet altijd gegarandeerd...

Balkons in Maastricht storten in, een parkeerdek in Bos en Lommer scheurt en een flat wordt instabiel. De veiligheid van gebouwen blijkt in ons land niet altijd vanzelfsprekend – en dan gaat het over de constructieve veiligheid én de brandveiligheid. Ook gas en elektra blijken niet altijd in orde zijn. Probleem is daarbij niet een gebrek aan regels, maar een tekort aan verantwoorde-

lijkheidsgevoel bij opdrachtgevers en uitvoerders.

... en de VROM-Inspectie licht voor, assisteert en onderzoekt

Qua brandveiligheid moeten het bouwproces én het bewustzijn van eigenaars en gebruikers beter. Binnen een programma van VROM en Buitenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) concentreert de VI zich op de bestaande bouw. Aangezien het Gebruiksbesluit in 2008 zal leiden tot landelijk uniforme brandvoorschriften en een kleiner aantal gebouwen dat een vergunning nodig heeft, geven wij vooral voorlichting. Want ook bij minder vergunningen moet de brandweer de brandveiligheid van bijvoorbeeld horeca-inrichtingen blijven controleren! Verder verschijnt begin 2008 het onderzoek naar de (brand)veiligheid justitiële inrichtingen.

Verbetering van de constructieve veiligheid in nieuwbouw moet zich richten op de hele bouwketen, van opdrachtgever tot gemeente. Hierbij werkt de VI nauw samen met andere organisaties. Samen met het Civieltechnisch centrum Uitvoering Research en regelgeving (CUR) doen we onderzoek naar de borging van de constructieve veiligheid van een aantal nieuwe gebouwen.

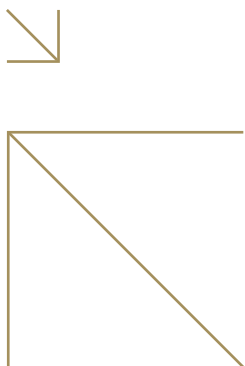
Gas- en elektra in de bestaande woningvoorraad wil de VI verbeteren door gemeenten te stimuleren om toezicht te houden en hen daarbij te begeleiden. Uiteraard hebben de bewoners hier ook een belangrijke taak. Dit zullen we de komende jaren invullen.

Duurzaam bouwen: niet altijd gezond...

Uit eigen onderzoek blijkt dat bouwers woningen bouwen die niet voldoen aan de minimeisen voor een gezonde woning volgens het Bouwbesluit - met alle gezondheidsrisico's van dien. In bestaande woningen en scholen zorgen vooral de inrichting en het gedrag van de gebruiker voor problemen. Verder blijken bouwers de regels rond de energieprestatienorm (EPC) slecht na te leven: berekeningen deugen niet en aangebrachte voorzieningen zijn niet volgens de bouwvergunning. Dat betekent een te hoog energieverbruik en onnodig hoge stookkosten.

... en de VROM-Inspectie faciliteert en houdt toezicht

De VI gaat in 2008 met de gemeenten afspraken maken over een betere handhaving van de regelgeving, waarbij wij zullen faciliteren. In de komende jaren zullen we de effecten hiervan monitoren en zondig

extra toezicht uitoefenen. Verder zal de VI via onderzoek en toezicht de betrouwbaarheid van de energieprestatiecertificaten bewaken en toezien op de naleving van het convenant voor bestaande scholen. Bij bestaande woningen ligt de nadruk op dit moment op voorlichting aan bewoners, zodat zij bijvoorbeeld beter gaan ventileren.

Wonen voor iedereen: dit gaan we doen in 2008

- toezicht op de huisvesting van statushouders, inclusief gevolgen generaal pardon
- toezicht op huisvesting tijdelijke buitenlandse werknemers
- aanpak van woonfraude
- onderzoek op woningtoewijzing aan urgente woningzoekenden
- rapportage over het Besluit beheer sociale huursector (BBSH)
- woonvisies
- krachtwijken
- stimuleren veilige gebouwen: brand- en constructieve veiligheid
- aanpakken van spoor- en geluidshinder
- toezicht *Conformité Européenne* (CE-markering), het teken dat aangeeft dat een product is getest volgens Europese specificaties

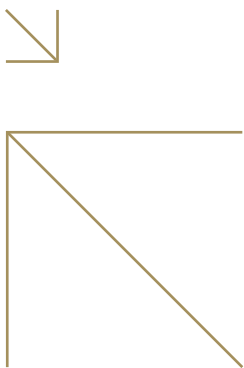

2. PRIORITEIT: MOOI NEDERLAND

VROM wil in 2008 verrommeling van het landschap tegengaan en de ruimtelijke inrichting aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering. Het ruimtegebruik moet slimmer en hoogwaardiger. Om dit alles zoveel mogelijk in goede banen te leiden heeft de VROM-Inspectie voor 2008 een programma 'toezicht op ruimtelijke plannen' gepland.

Bestemmingplannen onvoldoende actueel...

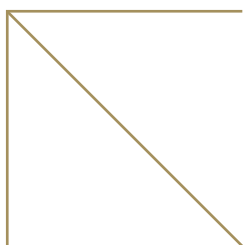
Bij ruimtelijke ontwikkelingen lopen initiatiefnemers steeds vaker op tegen beperkingen vanuit bijvoorbeeld luchtkwaliteit, bodem, geluid en externe veiligheid. Europese normen worden voor deze thema's steeds belangrijker: zie bijvoorbeeld de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen. Tegelijkertijd blijkt dat gemeenten hun bestemmingsplannen onvoldoende actueel houden en de ruimtelijke regels onvoldoende handhaven: het landschap verrommelt en een klimaatbestendige inrichting komt op de tocht te staan. Daarom wil VROM het adagium 'centraal wat moet' nader invullen.

... dus houdt de VI toezicht op ruimtelijke plannen...

De VI ziet er vooraf op toe dat gemeenten de VROM-prioriteiten op de juiste manier vertalen in hun ruimtelijke besluiten. Bij het toetsen zullen we bijvoorbeeld scherper kijken naar de noodzaak van nieuwe woon- en werklocaties, klimaatbestendig bouwen en versterking van snelwegpanorama's. Verder vragen we meer aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving vanuit normen (geluid, bodem, windenergie) en vanuit beleving (woon- en werklocaties in Nationale Landschappen, grootschalige intensieve veehouderij en geïsoleerde glastuinbouw). De VI coördineert ook de beoordeling van de ruimtelijke besluiten van de gemeenten door de verschillende ministeries.

... voeren we gebieds- en themaprojecten uit...

Bij concrete onderwerpen bekijken we achteraf of andere overheden zich aan hun eigen ruimtelijke plannen houden. Daarbij gaat het ten eerste om projecten op het gebied van bedrijfsterreinen, open landschappen en recreatiewoningen. Ten tweede gaat het om de tijdige actualisatie van bestemmingsplannen.

... en werken we aan verantwoorde ruimtelijke inpassing van veiligheidsrisico's

Een fabriek of installatie mag niet ontploffen, lekken, overstromen of in brand vliegen. Gebeurt dat toch, dan moet het ruimtelijke beleid voorkomen dat er onnodig grote schade in de omgeving ontstaat. Hiervoor onderneemt de VI tussen 2007 en 2010 de nodige activiteiten rond het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Het gaat dan onder meer om de ontwikkeling van instrumenten voor de toetsing van ruimtelijke plannen en milieuvergunningen op externe veiligheidsaspecten.

Mooi Nederland: dit gaan we doen in 2008

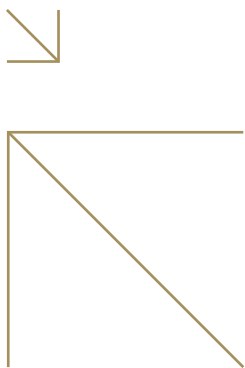
- onderzoek naar compensatiemaatregelen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
- 10-15 gebieds/themaprojecten rond openlandschappen en bedrijventerreinen
- advisering ruimtelijke plannen op basis van selectieve toetslijst
- controle op gebruik van recreatiewoningen en -verblijven
- verkenning verdere uitbouw coördinerende rol VI
- hogere grenswaarden geluid

3. PRIORITEIT: SCHOON EN ZUINIG

3.1. Klimaat en energie

Tot 2020 wil het kabinet een forse energiebesparing realiseren. Daarom gaat de VI toezicht houden op het handelssysteem voor emissierechten van broeikasgassen. Ook zullen we het milieubeleid van grote bedrijven en meerjarenafspraken/conventanten over energieverbruik toetsen.

Koelmiddelen: controles te land en ter zee

De afgelopen jaren heeft de VI de invoer, uitvoer en productie van stoffen die de ozonlaag afbreken nauwlettend gevolgd. De douane neemt steeds meer taken over, maar ook in 2008 blijft onze ondersteuning, begeleiding en follow-up noodzakelijk. Daarnaast bezoeken we dit jaar Nederlandse producenten, importeurs en exporteurs. Ook het gebruik van koelmiddelen zoals HCFK's of HFK's houdt de VI scherp in de gaten: koelinstallaties moeten lekdicht zijn. Signalen uit de markt en van medehandhavers geven aan dat de naleving sterk is verminderd. Daarom zal de VI in 2008 een aantal belangrijke sectoren controleren.

Verder zijn er regels veranderd; via *compliance assistance* zullen we medehandhavers en gebruikers voorlichten en wijzen op het belang van naleving. We denken daarbij aan controles bij distributiecentra van super-

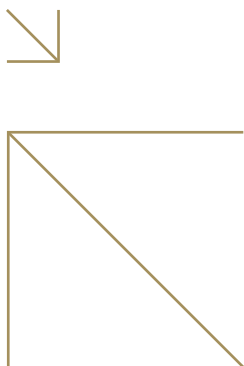
markten, installaties in de vleesindustrie en bij 'gevoelige' sectoren zoals tuinders. En ook op zeeschepen controleren we op lekkages, handelen we grote lekkages af en doen we mee met een internationaal samenwerkingsproject.

Wegverkeer: controles op (bio)brandstof

Jaarlijks moet Nederland aan de EU rapporteren hoeveel brandstoffen er op de markt zijn gebracht en welke kwaliteit die hadden. Hiertoe worden monsters bij afleverpunten genomen en geanalyseerd. Dit besteedt de VI uit; de landelijke coördinatie van de controleactie en de evaluatie ervan doen we zelf. Een nieuwe taak voor de VI is controleren of benzinestations 2% biobrandstoffen verkopen. We zullen de rapporten van de pompen hierover beoordelen en zonodig controleren, in nauwe samenwerking met de Belastingdienst.

Zeeschepen: zwavelgehalte controleren

In 2008 gaan we 225 schepen controleren op het zwavelgehalte in hun brandstoffen. Verder treden we handhavend op bij de vondst van brandstof die niet voldoet aan de minimumeisen. We doen mee aan een internationaal samenwerkingstraject voor brandstofcontroles. Bovendien brengen we

een rapportage uit over de bijdrage van de zeescheepvaart aan de uitstoot van fijn stof. Ten slotte meten we vanaf de wal of brandstoffen voldoen aan de zwaveleisen.

Adviseren over vergunningen belangrijke bedrijven...

Een aantal beleidsdoelstellingen van VROM weegt zo zwaar, dat de minister zeker wil weten dat andere overheden en belangrijke bedrijven (TOP-bedrijven) ze correct uitvoeren. Voorbeelden zijn de doorwerking van IPPC in de milieuvergunningen, toetsing van meet- en registratiesystemen bij milieujaarverslagen, beoordeling van veiligheidsrapporten 2007 en dergelijke. We volgen pro-actief of andere overheden deze onderwerpen op een goede manier meenemen bij het verlenen of wijzigen van de milieuvergunning.

... met speciale aandacht voor energiebedrijven

In Nederland wordt een tekort aan energie voorzien. Alleen al in de regio's Rijnmond en Eemshaven is daarom een tiental initiatieven ontwikkeld voor de bouw van nieuwe elektriciteitscentrales. De brandstoffen variëren van kolen, gas en biomassa tot atoomsplitting (Zeeland). De initiatieven bevinden zich

in diverse stadia: economische studie, MER-studie of zelfs al de aanvraag van een milieuvergunning.

De VI volgt die vergunningverlening pro-actief. We willen al in het voortraject van Wm-procedures concreet adviseren over de ontwikkelingen in de energiesector. Zo kunnen we waar nodig bijsturen op basis van het VROM-beleid, zoals het toetsen aan nationale emissieplafonds.

Toezicht op Europese uitstootrapportage

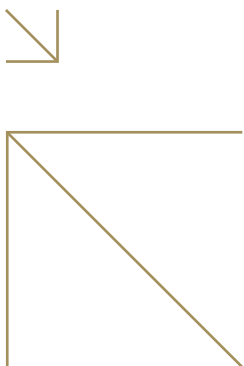
Het *European Pollutant Release Transfer Register* (E-PRTR) regelt dat bedrijven die veel schadelijke stoffen uitstoten vanaf 2008 hun emissies moeten rapporteren aan de nationale bevoegde instanties. Die moeten de cijfers vervolgens publiceren op een Europese en een nationale website. In het voorjaar van 2008 moeten in totaal 731 bedrijven hun gegevens over 2007 inleveren. VROM is verantwoordelijk voor een tijdige en volledige nationale rapportage; daarom ziet de VI erop toe dat de bevoegde instanties hun verplichtingen nakomen. Via een vervolgonderzoek in 30 gemeenten willen we de gemaakte afspraken tussen bedrijf en bevoegd gezag controleren en waar nodig verbeteren.

Klimaat en energie: dit gaan we doen in 2008

- Advisering TOP-bedrijven
- Milieoverslaglegging TOP-bedrijven
- Frontoffice Chemie
- Toetsen Milieubeleid Grote Bedrijven
- Meerjarenafspraken Energiebesparing
- Emissierechten
- Europese richtlijn voor geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (IPPC)
- zeeschepen (zwavelhoudende brandstoffen en koelinstallaties (h)cfk's)
- ontgassing ladingen (controles en monitoring)
- ozonlaagafbraak (handel/productie ozonlaagafbrekende stoffen en toezicht koelinstallaties)
- wegverkeer (brandstoffen en biobrandstoffen)
- Gemeentelijke actieplannen luchtkwaliteit en afhankelijk van de beleidsmatige ontwikkelingen een project dat zich richt op de monitoring van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)
- handhaving nieuwbouwnormen binnenmilieu scholen en woningen
- handhaving Energie Prestatiecoëfficiënt (EPC)-norm

3.2. Water en Bodem

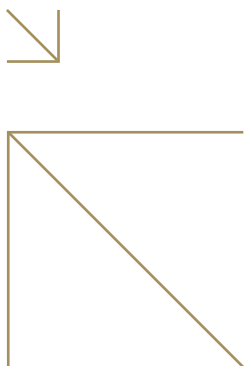
Goed drinkwater en een schone bodem zijn essentieel voor een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. Daaraan werken we op drie fronten: waterleidingbedrijven, legionellabestrijding en bewaking van de vitale infrastructuur via het programma Vitaal.

De afgelopen twee jaar hebben we hard gewerkt aan de invoering van het Besluit Bodemkwaliteit, dat de VI aanwijst als (keten-)toezichthouder. Hiermee hebben we een beeldbepalende rol gekregen, die we moeten waarmaken richting andere bevoegde instanties én de bodembranche. En dat is ook hard nodig: we krijgen talloze signalen dat de regels rond bodemsaneringen, grondstromen en het Bouwstoffenbesluit onvoldoende worden nageleefd. Bovendien blijft het toezicht van veel gemeenten en provincies onder de maat. Hierin gaan we samen met de Inspectie Verkeer en Waterstaat verbetering brengen.

Leidingwater regelmatig besmet...

Volgens de Waterleidingwet moeten waterleidingbedrijven voldoende deugdelijk leidingwater leveren met een grote zekerheid.

De VI houdt daar voortdurend toezicht op, en dat blijkt ook noodzakelijk te zijn. Zo zijn er nog regelmatig bacteriële besmettingen.

... en de VROM-Inspectie verscherpt het toezicht

Sinds 2007 houdt de VI nog scherper toezicht op de naleving van de regelgeving in de hele keten van waterwinning, productie, distributie en beveiliging. We sluiten aan bij de kritische controlepunten die de waterleidingbedrijven zelf hebben aangedragen. Verder zijn we verantwoordelijk voor de coördinatie, regulering en rapportage van de nieuwe prestatievergelijking (benchmark) van waterleidingbedrijven. Die benchmark moet leiden tot leergedrag, meer transparantie en publieke verantwoording over kwaliteit, milieu, dienstverlening en efficiency. De VEWIN ondersteunt ons hierbij.

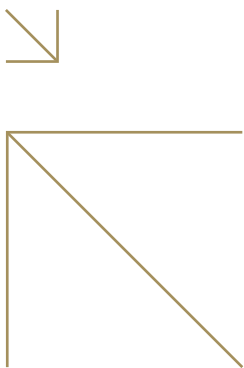
Legionella: naleving verbetert onvoldoende...

De inspectiediensten van de waterleidingbedrijven voeren jaarlijks 40.000 controles uit bij instellingen die wettelijk een goed legionellabeheer moeten voeren. Onvoldoende beheer leidt tot een brief, een nieuwe controle en indien nodig tot strafrechtelijk en bestuursrechtelijk optreden van de VI. Toch

verbetert de naleving onvoldoende: kennelijk is de huidige strategie onvoldoende effectief en duidelijk.

... en de VROM-Inspectie voert een nieuwe interventiestrategie in

Om de controles te concentreren op de meest gevaarlijke situaties en effectiever in te grijpen, hebben we in 2007 een nieuwe interventiestrategie ontwikkeld. Begin 2008 komen er een vernieuwde inspectierichtlijn, handhavingstrategie en sanctiestrategie. Vanaf 2008 geven we gericht informatie aan doelgroepen over de activiteiten van de waterleidingbedrijven en de VI. Ook zullen de belangrijkste partners van elkaar weten wie wat doet en hun activiteiten goed op elkaar afstemmen. Tenslotte zijn de controles gericht op risicosituaties. De VI blijft de waterleidingbedrijven ondersteunen in de uitvoering van het toezicht én blijft verantwoordelijk voor de strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving. Naast dit alles onderzoeken we of het mogelijk is om normoverschrijdingen digitaal te melden bij de betrokken instanties, als onderdeel van het programma e-inspecties.

Bodem: te weinig kwaliteit en toezicht...

Om het aantal overtredingen en fouten rond bodemsaneringen te verminderen moet de bodemsaneringsbranche beter en meer integer worden. Daarnaast hebben gemeenten het Bouwstoffenbesluit (Bsb) de afgelopen jaren over het algemeen niet goed genoeg uitgevoerd. Het Bsb zou te complex zijn en er zijn onvoldoende mensen voor een correcte uitvoering. Verder blijkt dat gemeenten en provincies overtredingen en fouten in de uitvoering van bodemsaneringen onder de Wet bodembescherming (Wbb) te weinig opmerken. Daardoor is de pakkans te laag.

... en de VI verbetert de kwaliteit

De kwaliteit van de *regelgeving* gaat in 2008 fors omhoog als het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer (Bub, ook bekend als Kwalibo) en het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) van kracht worden. De kwaliteit van het *toezicht* stijgt door samenwerking in het Landelijk overleg milieuhandhaving (LOM), door kwaliteitszorgmaatregelen bij de Wet bodembescherming-bevoegde instanties en de door ontwikkeling van interventie-strategieën en uitvoeringsplannen voor de handhaving. De kwaliteit van de *uitvoering* stijgt door het certificeringssysteem en erkenningstelsel. Beter toezicht en de

introductie van ketenhandhaving zorgen voor een sterk verhoogde pakkans. Hierdoor zal de spontane naleving verbeteren; structurele overtreders worden geïdentificeerd en vervolgens stevig aangepakt.

De komende jaren intensiveren de VI en de Inspectie Verkeer- en Waterstaat het toezicht op grond, bagger en bouwstoffen, bijvoorbeeld via een nieuwe interventie-strategie bodemsanering. Verder hebben de inspecties een Toezichtloket bodem geopend, dat het mogelijk maakt structurele overtreders te melden, te identificeren en aan te pakken. Er zijn goede afspraken gemaakt over de overgang van bestuurlijk toezicht naar strafrechtelijke opsporing. De VI zal nadrukkelijk in de keten aanwezig zijn, met als gevolg een grotere pakkans en een betere samenwerking tussen handhavingpartners. Daarbij helpt dat 'bodem' een prioriteit wordt in de opsporing bij de VROM-IOD én bij de milieuteams van de politie. Tenslotte gaan we informatie over overtredingen benutten bij de beoordeling van aanvragen van erkenning. Hierdoor kunnen we niet-integere intermediairs van de markt weren en houden we het systeem van zelfregulering in stand.

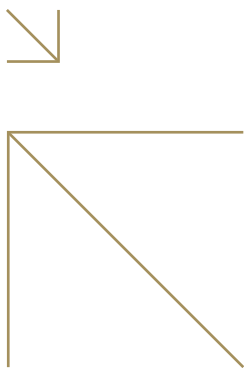

3.3. Stoffen, afval en straling

Op dit thema heeft de VI een uitgebreid takenpakket, met vooral eerstelijns taken: wij houden dus zelf rechtstreeks toezicht.

Asbest: bouwwerken, objecten en wegen

Bij sloop van asbesthoudende bouwwerken en objecten moeten gespecialiseerde bedrijven het asbest vooraf zorgvuldig verwijderen. Voor de sloop van bouwwerken is de gemeente bevoegd gezag; voor de sloop van asbesthoudende objecten is dat de VI. De Arbeidsinspectie (AI) houdt in beide categorieën toezicht op de asbestverwijderingsbedrijven. Ziet de AI misstanden, dan geeft ze die door aan de VI, die dan een inspectie uitvoert. Voor 2008 gaan we uit van 40 controles bij objecten en 50 bij bouwwerken. Ook doen we bij gemeenten nader onderzoek naar ontoereikende sloopvergunningen en verzoeken we gemeenten om handhaving als zo'n vergunning ontbreekt. Voor asbestwegen is de VI bevoegd gezag. Voor de landelijke uniformiteit komt er een inspectieprocedure die we na vaststelling en afstemming zullen toepassen. Asbestwegen moeten voor 2010 voldoen aan de streefwaarde. De uitvoering van het project loopt ook door tot eind 2010.

Afvalmarkt wordt steeds internationaler...

We verwachten dat de afvalmarkt de komende jaren steeds internationaler wordt. De grenzen zullen verder opengaan voor nuttige toepassing en definitieve verwijdering. Schaalvergroting van bedrijven neemt verder toe. Tegelijkertijd is de Europese regelgeving volop in beweging. Daarbij ligt de nadruk op de invoering en naleving door lidstaten en minimumcriteria voor milieu-inspecties – waaronder ook de handhaving van de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA), het Besluit inzamelen afvalstoffen (BIA) en de Regeling inzamelaars, vervoerders, handelaars en bemiddelaars van afvalstoffen (RIA). Rond de richtlijn *Restriction of the use of certain Hazardous Substances in electrical and electronic equipment* (RoHS, in Nederland ingevoerd in het Besluit elektrische en elektronische apparaten) functioneert een handhavingsnetwerk van EU-lidstaten.

... en de VI draagt bij aan een betere handhaving...

De VI wil effectief bijdragen aan de handhaving van de Europese afvalregels, zodat er internationaal voor bedrijven een *level playing field* ontstaat. Hierdoor vermindert het risico van afvaltransport naar de lidstaat

met de soepelste milieueisen of –controles. In 2008 zullen we daarom actief zijn in de structuurverbetering van de handhaving, de bilaterale samenwerking met onze buurlanden, de gezamenlijke handhaving in EU-verband (*Implementation and Enforcement of Environmental Law - Cluster Transfrontier Shipment of Waste, IMPEL-TFS*) en de overzeese contacten om de bestemming en verwerking van ons afval te controleren.

... verzorgt netwerkondersteuning...

Voor een goede handhaving van de EVOA en BIA/RIA is samenwerking van de VI met netwerkpartners (douane, Korps Landelijke Politiediensten, regiopolitie, Inspectie Verkeer en Waterstaat, provincies en gemeenten) essentieel. Ons doel is om samen als één overheid de EVOA zo effectief en efficiënt mogelijk uit te voeren. Daarvoor gaan we de samenwerking in 2008 ten eerste versterken, bijvoorbeeld via samenwerkingsovereenkomsten, werkoverleg, beheer en versterking van het netwerk en verdere professionalisering. Ten tweede gaan we de samenwerking uitvoeren: ad hoc op basis van signalen uit het netwerk (gemiddeld zo'n 300 per jaar die leiden tot actie door de VI) en structureel op basis van landelijke en internationale incidenten, reguliere controles en transportcontroles.

... versterkt de ketenhandhaving bij scheepsafvalstoffen...

Het incident met de Probo Koala liet duidelijk zien dat de verschillende diensten onvoldoende signaleren en dat er geen draaiboek voor een gezamenlijke aanpak bestaat. VROM wil samen met de handhavingpartners de risico's op herhaling verkleinen en door samenwerking de handhaving in de havens verbeteren.

Actiepunten voor de VI in 2008 zijn de uitvoering van een ketenhandhavingproject scheepsafvalstoffen, deelname aan de pilots 'Draaiboek Handhaving afvalstoffen van de zeescheepvaart', toezicht op BIA/RIA voor afvalstoffen van de zeescheepvaart via een ketenproject en een bijdrage aan mogelijke nieuwe algemene maatregelen op grond van het BIA.

... en houdt effectiever toezicht op prioritaire stromen

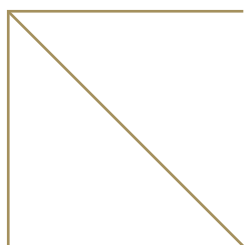
Onder de vlag van 'EVOA Prioritaire Stromen' wil de VI de uitvoering en afronding van meerdere handhavingsacties rond EVOA in 2008 efficiënter en doelmatiger organiseren. Belangrijkste middel daarvoor is het onderbrengen van de taken bij een klein team van zoveel mogelijk vrijgestelde medewerkers, die we centraal aansturen. Nieuwe hand-

havingsacties in 2008 zijn grote elektrische apparaten (zoals transformatoren en wit- en bruingoed), afval uit de chemische industrie en afvalexport naar de Verenigde Arabische Emiraten. Nazorg- en vervolgacties zijn er rond de thema's kunststof/papier, slakken en assen, petrochemie en non-ferro.

Afval: dit gaan we doen in 2008

- Toezicht op afval uit chemische industrie
- Grote elektrische apparaten
- Verenigde Arabische Emiraten
- Toezicht op afvalstoffen van de zeescheepvaart
- Ketenhandhaving productbesluit
- Gezamenlijk toezicht op de intermediairs Uitvoering Besluit bodemkwaliteit
- EVOA Informatiegestuurde handhaving
- EVOA Gerichte handhavingsacties
- EVOA netwerkondersteuning
- Versterken van de Europese gelijkwaardige en consistente handhavingsdruk EVOA

Straling: afhandeling van signalen...

De VI krijgt per jaar zo'n 500 'signalen' binnen over radioactieve stoffen: aangiften van bezit en vermissing, tips, incidenten, verzoeken om ondersteuning door andere overheidsdiensten en verzoeken en vragen van burgers. Mogelijke risico's proberen we te minimaliseren door de signalen adequaat en snel af te handelen. Dat doen we door administratieve en fysieke controles uit te voeren of andere diensten in te schakelen.

... en controleren van bedrijven met radioactieve stoffen

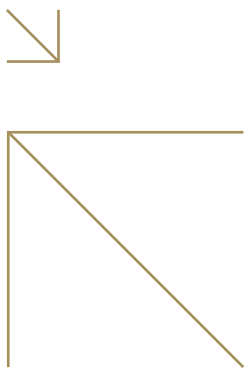
In 2008 gaat de VI ook weer bedrijven controleren die illegaal radioactieve stoffen hebben, verwerken, lozen, enzovoort. Hier bestaat het risico van onnodige blootstelling van werknemers en leden van de bevolking aan straling en van aandacht in politiek en media als misstanden naar buiten komen. Controles in 2006 en 2007 lieten zien dat zo'n 50% van de gecontroleerde bedrijven de regels matig tot slecht naleeft. Verder blijken de bedrijven die werken met meldingsplichtige radioactieve stoffen weinig en slecht te melden.

Biociden: toepassing controleren

Biociden zijn middelen om schadelijke organismen te bestrijden. Op basis van het Handhavingsprogramma Biociden wil de VI de naleving tussen 2008 en 2012 op minimaal 80% hebben. Op basis van risicoanalyses hebben we prioriteiten toegekend aan doelgroepen. In 2008 zullen we op controlebezoek gaan bij 150 bedrijven uit de leer- en textielindustrie en de papier- en kartonindustrie: zij leven de regels slecht na en dit levert grote risico's op. We zullen inspecteren, verboden middelen en toepassingen opsporen, controleren of toegelaten middelen voldoen aan de toelatingsbeschikking, verboden middelen en toepassingen bestraffen en eventueel brancheafspraken maken.

REACH: handhaven, voorlichten, informatie verzamelen

De Europese verordening voor registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen (REACH) wordt geleidelijk van kracht. Samen met de Voedsel en Warenautoriteit (VWA) en de Arbeidsinspectie (AI) gaat de VI de verordening handhaven. Naast REACH zal de VI ook het Besluit uitvoering verordening in- en uitvoer gevaarlijke chemische stoffen (Buiugcs) blijven controleren en handhaven.

In juni 2009 worden ook de beperkende maatregelen van REACH voor onder andere cadmium, asbest en PCB's van kracht. Volgens een gezamenlijk handhavingsprogramma 2008 gaan we producenten, importeurs, handelaren en professionele toepassers controleren op de naleving van het Kennisgevingsbesluit en de relevante REACH-regelgeving voor nieuwe stoffen. Daarnaast geven we voorlichting over de registratie- en preregistratieverplichtingen. Ook controleren we het doorgeven van informatie in de keten. Tenslotte zullen we informatie verzamelen over klanten (keteninformatie). Bij de professionele toepassers gaan we vooral monitoren op welke manier de keten de relevante informatie over de risico's van stoffen doorgeeft.

Nucleaire veiligheid, security en safeguards: mag nooit een probleem worden...

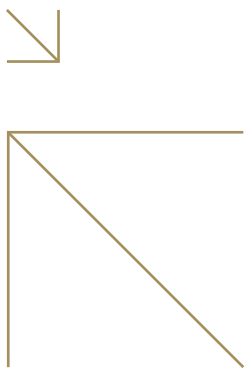
In Nederland zijn acht nucleaire installaties. Die moeten veilig zijn op vijf aspecten: reactorveiligheid, stralingshygiëne, transport van splijtstoffen, beveiliging en non-proliferatie. Gelukkig leven de beheerders de regels goed na. Toch blijft intensief toezicht onmisbaar, omdat slechte naleving grote effecten kan hebben. Het VI-onderdeel Kernfysische Dienst (KFD) verzorgt een kwart van het toezicht bij de installaties; het International

Atomic Energy Agency (IAEA) verzorgt ruim 60 procent en de rest doen gemeenten en diensten zoals de Arbeidsinspectie.

... daarom doorgaan met intensief toezicht

De KFD blijft intensief toezicht houden op de nucleaire installaties. Zij ziet er vooral op toe dat de installaties de nucleaire veiligheid continu verbeteren. Binnen het inspectieprogramma besteedt de KFD aandacht aan veiligheidscultuur en *human performance*, opleidingen en splijtstofwisseling en modernisering van het rapportagestelsel bij de kerncentrale Borssele. Bij de Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA) besteedt men aandacht aan de uitvoering van de bouw, oplevering en ingebruikname van de opslagruimte voor verarmd uranium. Samen met de brandweer zal de KFD een inspectie uitvoeren bij Borssele. Ook in 2008 controleert de KFD nucleaire transporten.

Voor de invoering van Nucleaire Veiligheidsregels voor vermogens- en researchreactoren in 2010 brengen we technische adviezen uit aan de beleidsdirectie. Wat security betreft voeren we de IPPAS-maatregelen uit bij Borssele en bereiden we de IPPAS-missie bij de overige Nederlandse installaties voor.

Op het terrein van storingen en ongevalbeheersing zal de KFD de Nederlandse evaluatie van diverse buitenlandse storingen (onder andere Forsmark in Zweden en Krummel in Duitsland) afronden, een aantal oefeningen bij vergunninghouders uitvoeren, meedoen aan een oefening in de Verenigde Staten en de storingsrapportage over 2007 aan de Tweede Kamer opstellen.

Voor de KFD is het essentieel dat de internationale samenwerking en informatie-uitwisseling tussen vergunninghouders en toezichthouders onder leiding van de IAEA verder wordt geïntensiveerd. Dit gebeurt door internationale conferenties en workshops te bezoeken, deel te nemen aan bijeenkomsten van toezichthouders en werkgroepen bij de Western European Nuclear Regulators Association, het Nuclear Energy Agency van de Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD/NEA), IAEA en het Network of Countries with Small Nuclear Programs. In 2008 zal de KFD een bijdrage leveren aan de Conventie voor Nucleaire Veiligheid en deelnemen aan de *peer review* van de Internationale Regulatory Review Service (IAEA Duitsland).

De KFD trekt de coördinatie en stroomlijning van het nucleair toezicht in Nederland – een traject in het kader van Vernieuwing

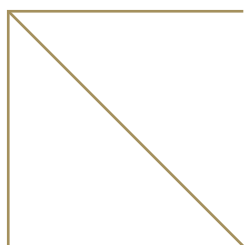

Toezicht. We werken de één-loket-gedachte verder uit en dringen zo de toezichtlast verder terug.

Radioactief schroot: veilig afvoeren verplicht...

Regelmatig komen radioactieve bronnen in metaalschroot terecht. Worden die niet op tijd opgespoord en verwijderd, dan komen ze in het sorteer- en hergebruikstelsel, waar ze een hogere blootstelling van mens en milieu aan radioactieve stoffen veroorzaken. Daarom moeten schrootbedrijven boven een bepaalde omvang stralingsdetectieappara-

tuur gebruiken, financiële zekerheid geven en personeel inhuren. De schrootbedrijven doen tussen de 400 en 500 keer per jaar aangifte van de vondst van radioactieve bronnen.

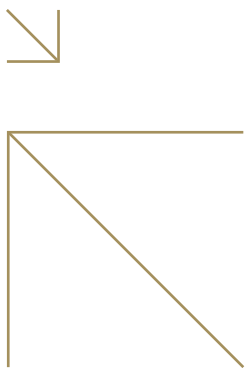
... en de VROM-Inspectie blijft controleren

De meeste bedrijven kennen hun verplichtingen en komen die redelijk na. Uit de praktijk blijkt dat een zekere 'handhavingsdruk' in deze branche onmisbaar is voor een goede naleving. Daarom blijven we deze bedrijven periodiek controleren. Bij een aangifte leggen we het bedrijf uit hoe het de gevonden bron moet isoleren en verwijderen.

Vervolgens controleren we wat het bedrijf feitelijk heeft gedaan. Hiernaast onderzoekt de VI periodiek of de kleinere schrootbedrijven door schaalvergroting inmiddels ook een afvoerplicht hebben. Ook bieden we deze bedrijven voorlichting.

A photograph of two young children sitting in a circular opening of a slide. The child in the foreground is a girl with blonde hair, wearing a dark jacket and blue jeans, looking down with a smile. The child behind her is a boy with brown hair, also in a dark jacket, looking to the right. The slide's interior is a vibrant orange-red, and the background is a clear blue sky. The text '4. BURGERS IN EEN DUURZAME EN VEILIGE SAMENLEVING' is overlaid on the left side of the image in white, bold, sans-serif font.

4.
**BURGERS IN
EEN DUURZAME
EN VEILIGE
SAMENLEVING**

Om de samenleving duurzamer en veiliger te krijgen houdt de VI in de eerste plaats toezicht op wat andere overheden daaraan doen. Dan gaat het bijvoorbeeld om maatregelen van grote industriebedrijven, transport van gevaarlijke stoffen, de ruimtelijke inpassing van risicovolle bedrijven en maatregelen tegen terrorisme. Verder houdt de VI zelf direct toezicht op het naleven van de milieuregels voor militaire oefenterreinen, voor explosieven en voor evenementenvuurwerk.

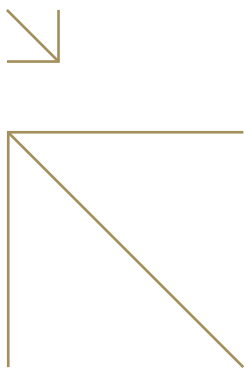
Grote bedrijven: mogelijk zwakke plekken...

Gemeenten en provincies regelen de vergunningverlening en het toezicht rond grote industriële bedrijven. Medewerking van die bedrijven is onmisbaar om de nationale en Europese doelstellingen voor klimaatverandering, energieverbruik, luchtvervuiling en veiligheid te halen. Daarom zetten de overheden ook andere instrumenten in, zoals convenanten, milieuverslaglegging, emissie-registratie en emissiehandel. Toch zitten er mogelijk zwakke plekken in dit systeem. De regels worden immers steeds strenger, de technische aanpassingen ingrijpender en het bevoegd gezag steeds zwaarder belast.

... en de VI houdt toezicht en pakt aan

De VROM-Inspectie houdt selectief toezicht op de prestaties van de bedrijven en zonodig op de uitvoering door het bevoegd gezag. Vervolgens komen we in actie op de plekken waar we belangrijke verbeteringen kunnen bereiken. Voor het bevoegd gezag bekijken we welke aanpak het beste resultaat oplevert. We zien er onder andere op toe dat voorgeschreven en afgesproken maatregelen goed in de milieuvergunningen terecht komen en dat de bedrijven ze ook uitvoeren. Enkele belangrijke aspecten waar we bij de grote bedrijven naar kijken zijn:

- de Europese verplichting voor milieuver-slaglegging (E-PRTR)
- het Besluit risico's zware ongevallen (BRZO)
- de vertaling van de bedrijfsmilieuplannen naar de vergunningen
- bedrijven die de milieuconvenanten hebben opgezegd, en hun vergunningverle-ners
- de naleving van de EU-richtlijnen voor verf en oplosmiddelen
- meerjarenafspraken energiebesparing
- de Europese verplichting om te voldoen aan de Europees bepaalde minimum-standaard voor emissiereducties (IPPC)
- emissierechten

Security: sectoren zijn kwetsbaar voor ver- storing...

De Nederlandse samenleving is kwetsbaar voor moedwillige verstoring van buitenaf of van binnenuit. Het is belangrijk om vitale sectoren daartegen te beschermen. Op het VROM-terrein zijn dat de drinkwatervoorziening, de chemische sector en kerninstallaties.

... en de VROM-Inspectie maakt afspraken en houdt toezicht...

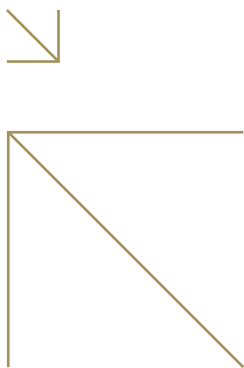
Moedwillige verstoring van buitenaf is tegen te gaan met een specifiek 'veiligheidsbeheerssysteem' (*security*). Bij verhoogde dreiging moet dat systeem worden opgeschaald naar hogere beschermingsniveaus. VROM maakt met de betrokken sectoren afspraken over het de inrichting van het veiligheidsbeheerssysteem. De VI gaat monitoren of de partijen de afspraken nakomen.

... en regelt crisisbeheersing in de regio

Voor rampenbestrijding zijn de getroffen gemeente en de toekomstige veiligheidsregio verantwoordelijk. Het rijk gaat pas coördineren als de ramp of crisis 'het lokale' overstijgt. Daarbij is VROM verantwoordelijk voor de thema's milieu, nucleaire straling,

drinkwater, volkshuisvesting en rijkshuisvesting. Verder is de minister van VROM verantwoordelijk voor een aantal adviserende samenwerkingsverbanden.

In het kader van de rijksbrede professionalisering van crisisbeheersing is een VROM-breed Actieprogramma opgesteld. Door dat uit te voeren is VROM in beginsel aantoonbaar voorbereid op incidenten en crises. Het gaat dan om acties als invoering en optimalisatie van procedures rond bereikbaarheid, opleiding en oefening van crisisfunctionarissen, samenwerkingsafspraken over voorbereiding en respons, en evaluatie van incidenten en crises en invoering van geleerde lessen.

Buisleidingen gevaarlijke stoffen: achterstallig onderhoud...

De aanpak van buisleidingen door de overheid is hard aan vernieuwing toe. Er zijn knelpunten rond (fysieke) veiligheid, *security*, graafoverlast, toezicht en behandeling van incidenten. Verder is er geen wettelijke basis voor de aanlegprocedure, technische eisen, kwaliteitsborging en gegevensregistratie en is de doorwerking in de ruimtelijke ordening onvoldoende.

Daarom zal vanaf 2009 een nieuw Besluit externe veiligheid buisleidingen in werking treden, dat vastlegt hoe leidingbeheerders moeten omgaan met de zorgplicht, het veiligheidbeheerssysteem, en een basisveiligheidsniveau. Andere overheden moeten bij ruimtelijke besluiten voldoen aan het basisveiligheidsniveau.

VROM houdt toezicht op de leidingexploitanten en overheden en trekt de totstandkoming van de *front office* Buisleidingen. Tot 2009 blijft de VI toezicht houden op leidingexploitanten, gebaseerd op de algemene zorgplicht, zelfregulering en eigen verantwoordelijkheid, en de beschikbaarheid van een zorgplichtdocument en een veiligheidsmanagementsysteem. Het toezicht vanaf 2009 zal een vorm van systeemtoezicht zijn: aanvullend op wat een leidingexploitant zelf doet en samen met andere inspectiediensten.

Tot 2009 zal de VI ook het toezicht op ruimtelijke plannen van andere overheden herijken.

Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC): regels handhaven

Sinds 31 oktober 2007 moeten grote industrie- en intensieve veehouderijbedrijven én hun milieu- en watervergunningen voldoen aan de eisen van de Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) richtlijn. Daarmee voorkomt en bestrijdt de overheid milieuvuiling. In het najaar van 2006 had eenderde van de gemeenten, provincies en waterschappen hun vergunningen nog niet aangepast; eenderde van de bedrijven had hun installaties nog niet onder handen genomen. Hiermee loopt Nederland het risico om in gebreke te worden gesteld door de Europese Unie. VROM heeft de gemeenten eerder gevraagd de wetgeving na te leven. In 2008 gaat de VI actief de regels handhaven. In het begin van het jaar zullen we met de andere betrokken rijksinspecties een landelijke nalevingsweek houden bij de achterblijvende gemeenten.

↓
Dit gaan we doen aan een duurzame en veilige samenleving in 2008:

- toezicht houden op de naleving van de milieuvergunningen bij Defensie-inrichtingen
- transportveiligheid:
  - buisleidingen 2008
  - risicovolle transportknooppunten (basisnet, waaronder spooreplacements)
- *security*: project bescherming vitale infrastructuur (Vitaal)
- BETERZO: een verbeterprogramma van overheid en bedrijfsleven voor een betere aanpak van het Besluit risico's zware ongevallen (BRZO)
- aanlanding vloeibaar gas (*liquified natural gas* ofwel vloeibaar aardgas, LNG)
- Vliegende Brigade Vuurwerkbesluit (gebruik van evenementen-vuurwerk)
- Wet explosieven voor civiel gebruik (WECG)
- vervolg *high explosives* project in 2008
- onderzoek werking Groepsrisico
- *compliance assistance* bij verantwoordingsplicht groepsrisico
- Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en RO toetsing
- onderzoek voor- en nadelen veiligheidscontour artikel 14 Bevi
- nazorg sanering LPG tankstations
- onderzoek onderhoud technische installaties

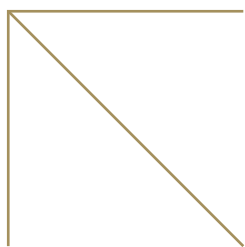

5. PROACTIEF OPEREREN IN DE INTERNATIONALE ARENA

Door schaalvergroting en globalisering ervaren bedrijven steeds meer dat verschillende landen hun regels ook verschillend handhaven. Die verschillen leveren een aantal problemen op.

Problemen door verschillen in handhaving

Bedrijven kunnen gaan uitwijken naar een land met het 'mildste' handhavingssysteem. Bij internationale activiteiten bepaalt dan de zwakste schakel de sterkte van de handhavingssysteem. Ook zijn er verschillen in prioriteiten, aanpakken, inspectiemethoden en interpretaties van EU-regelgeving. Om overtoezichthoudende bevoegdheden, strafbaarstellingen en soorten sancties nog niet te spreken.

Complexe onderhandelingsprocessen en onvoldoende inbreng uit de praktijk leveren slecht uitvoerbare of handhaafbare regelgeving op. En tenslotte is handhaving Europees gezien politiek nog niet aantrekkelijk. Er is een groot verschil in prioriteit bij inspectieautoriteiten in de diverse landen. Wel is er langzamerhand een tendens naar meer aandacht voor handhaving op Europees niveau, onder andere met het voorstel voor een EU-richtlijn milieustrafrecht.

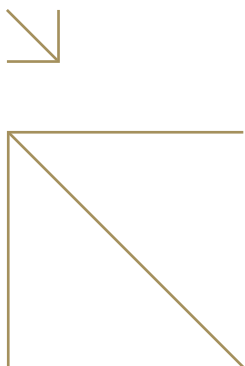
Oplossing: internationale samenwerking

Een oplossing van de problemen is internationale samenwerking. Aangezien (milieu)handhaving niet of nauwelijks Europees is gereguleerd, is de meeste winst te halen met vrijwillige samenwerking, met ondersteuning door de Europese Commissie. De samenwerking is gericht op professionalisering en intensivering van de handhaving (intensivering meer in andere landen dan in Nederland), niet alleen in Europees verband, maar ook bilateraal.

Nederland is al voortrekkende in het streven naar meer samenwerking en naar een 'level playing field'. Die rol heeft al een solide basis opgeleverd voor handhavingssamenwerking voor de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA), via het netwerk voor *Implementation and Enforcement of Environmental Law - Cluster Transfrontier Shipment of Waste* (IMPEL-TFS). De VI wil dat Nederland die aanjaagfunctie de komende jaren blijft vervullen.

6. MINDER REGEL- DRUK; STRATEGIEËN EN METHODEN

**De VROM-Inspectie verzorgt het program-
management voor de vier VI-domeinen
Chemie, Afval, Nucleair en Buisleidingen
voor het verminderen van de toezichtlast
voor bedrijven. Voor Afval en Chemie doen
we dat in nauwe samenwerking met de pro-
vincies en waterschappen.**

Strategie Interbestuurlijk toezicht

In 2008 richten we het interbestuurlijk toezicht zó in dat de rijksbelangen op het VROM-terrein goed worden behartigd, met oog voor de eigen verantwoordelijkheid van andere overheden. Gemeenten en provincies onderzoekt de VI vanaf 2008 themagericht en selectief per doelgroep. Bij dit 'Toezicht met Effect' staat doelrealisatie voorop. De doelen zijn gezondheid, veiligheid, en duurzaamheid en de 'sociale' factor. We besteden meer aandacht aan andere interventies, waarbij we de focus verleggen naar andere partijen in de keten. Wij zorgen voor een heldere en expliciete terugkoppeling naar beleid. We bekijken alle spelers in een keten. Het functioneren van andere overheden onderzoeken we alleen als dat essentieel is voor het realiseren van de gestelde doelen.

Begin 2008 zal het kabinet reageren op de rapportage van de commissie-Oosting. In samenwerking met de beleidsdirecties van VROM en provincies en gemeenten onder-

zoekt de VI hoe de uitvoering van de VROM-regelgeving door andere overheden optimaal vorm kan krijgen.

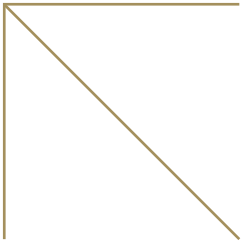
Nalevingstrategie (NLS)

We verwachten dat de VI per 1 januari 2009 overgaat naar een nieuwe organisatie. Waarschijnlijk zal de sturing dan gaan lopen via programma's, wat ook een andere inrichting van ons begrotings- en jaarplanproces oplevert. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor het opdrachtgever/opdrachtnemerschap.

Onderzoek liet zien dat de huidige NLS indeling en werkwijze onvoldoende aansluiten op de begroting, de politiek én op de gebruikers binnen de VI en de beleidsdiensten. Daarom beginnen we in 2008 met een verbeterprogramma. In 2008 wordt verder de gewone NLS-scoring voor het jaarplan 2009 opgeleverd.

Informatiegestuurd toezicht: coördinatie...

Als lerende organisatie heeft de VROM-Inspectie behoefte aan een uniforme uitvoering van werkprocessen en aan actuele kennis van doelgroepen, naleefniveau en de meest effectieve interventies. Daarom verzamelen we op verschillende plekken in de organisatie kennis. Hierbij gebruiken we

de uitkomsten van onderzoek en analyse om passende handhavingstrategieën en interventiemixen te ontwikkelen.

... projectvoorbereiding en evaluatie...

Informatiegestuurd toezicht betekent ook de inrichting van een goede voor- en achterkant van projecten; analyse vooraf en registratie achteraf, die weer input vormt voor de analyse vooraf bij een nieuw (vervolg)project. De informatiepositie van de gehele VI moet blijvend verbeteren na projectafroning, om weer te kunnen helpen bij de voorbereiding van een nieuw project. De Informatie & Analyse (I&A) functie helpt daarbij. We besteden speciale aandacht aan de keuze van de interventie en een meetprogramma om de resultaten van ons handelen te objectiveren en ervan te leren. Bij projecten doen we voorstellen over de bepaling van de doelgroep en steekproefomvang en de uiteindelijke manier van toezicht houden, om de naleving te verbeteren en algemene uitspraken te kunnen doen over de mate van naleving.

... naleefmeting en naleefindicatoren...

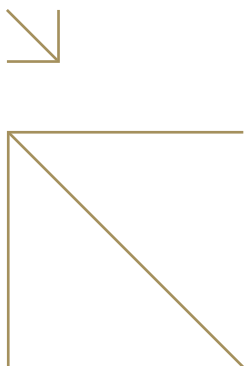
Van een aantal projecten formuleren we de doelstellingen zó dat er een heldere naleefindicator uitkomt, waarvoor we voldoende informatie hebben. Ook meten we de bestaande indicatoren opnieuw.

7. CRISIS- MANAGEMENT

Bij de stafafdeling Crisismanagement (CM) komen expertise en ervaring met het managen van calamiteiten samen op de beleidsterreinen drinkwater, milieu, nucleair, rijks- en volkshuisvesting en chemische, biologische, radiologische of nucleaire incidenten of terrorisme. Hiernaast opereert CM in een netwerk van interne en externe, nationale en internationale partners.

Op initiatief van VROM ontstaan diverse noodzakelijke interdepartementale kennis-samenwerkingsverbanden. Deze ondersteunen bij calamiteiten op het gebied van nucleaire ongevallen (Nationaal Plan Kernongevallenbestrijding), milieu-incidenten (Beleidsondersteunend Team Milieu-incidenten) en terrorismebestrijding (Landelijk Laboratorium Netwerk Terreur Aanslagen). Momenteel ontstaan er op het gebied van drinkwater en buisleidingen ook zulke eenheden. Ontwikkeling, beheer en sturing hiervan vallen onder de systeemverantwoordelijkheid van VROM.

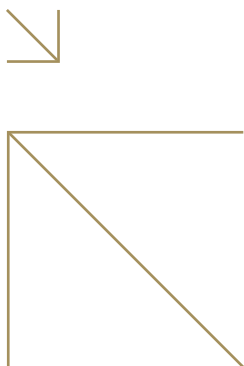
Wat gaan we in 2008 doen?

- De beheerfase van het responsplan NPK verder inrichten
- Het responsplan van de Eenheid Planning en Advies – Drinkwater invoeren
- Het gebruik van ICAWEB faciliteren voor de andere crisistentiteiten van VROM
- Het lidmaatschap verzorgen van het Bureau van de UNECE Convention on the Transboundary Effects of Industrial Incidents (Verdrag van Helsinki)
- Het verdrag van Helsinki mede uitvoeren in Nederland
- Zo'n 500 meldingen van incidenten en calamiteiten door het Departementaal Crisis Coördinatiecentrum (DCC) afhandelen
- Diverse oefeningen (ook intradepartementaal) uitvoeren, om bij een crisis of calamiteit adequaat te kunnen optreden
- Het handboek BOT-mi actualiseren

8. OPSPORING

Om crimineel gedrag aan te pakken kan de VI de VROM Inlichtingen- en Opsporingsdienst (VROM-IOD) inzetten. Deze dienst zet opsporing in om naleving te bevorderen en criminelen aan te pakken, maar ook om beleidsmatig effect te hebben.

De VROM-IOD draagt bij aan de aanpak van criminaliteit en fraude: dat is een prioriteit in het kabinetsbeleid onder de pijler 'Veiligheid, stabiliteit en respect'. De dienst pakt crimineel gedrag aan op het VROM-beleidsterrein. Bij opsporing op het milieuterrein werkt de VROM-IOD vaak samen met de Interregionale en Regionale Milieuteams van de politie en met de Algemene Inspectiedienst van het ministerie van LNV. Bij wonen is afstemming en samenwerking met de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst en de Sociale Inlichtingendienst gebruikelijk.

De prioriteiten van de VROM-IOD voor 2008 bouwen voort op die voor 2007. Bij een aantal onderwerpen gaat het erom meer inzicht te krijgen in criminaliteitsontwikkelingen, en van daaruit een of meer operationele onderzoeken te beginnen. Bij deze onderzoeken bepalen we vooraf waar het accent komt te liggen:

- Richten we ons op verbetering van het beleid door de 'modus operandi' (werkwijze) bloot te leggen,
- of zetten we in op een het aanpakken van de crimineel om een voorbeeld te stellen?

In een aantal andere gevallen sluiten we aan bij landelijke ketenonderzoeken van de VROM-Inspectie. Ook zijn er onderwerpen die vanuit signalen worden opgewerkt. Ten slotte leveren we ondersteuning aan onderzoeken van andere opsporingsdiensten of Inspecties.

Voor 2008 zijn de vastgelegde prioriteiten EVOA, bodem en woningcorporaties. Daarnaast zetten we het Landelijk onderzoek vuurwerkimport voort.

Dit is een publicatie van: **Ministerie van VROM**

→ VROM-Inspectie → Rijnstraat 8 → 2515 XP Den Haag → www.vrom.nl

Ministerie van VROM →

staat voor ruimte, milieu, wonen, wijken en integratie. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.

Nederland is klein. Denk groot.

